

KEMIKAALITAUUKON 6010b TÄYTTÖOHJE

Johdanto

Tämän ohjeen tarkoituksena on kuvata, mitä tietoja kemikaaleja käyttävän, valmistavan tai varastoivan toiminnan ympäristölupahakemuksen tulisi sisältää kemikaalien käytöstä ja päästöistä. Kemikaalitaulukon 6010b mukaisesti kerätyt tiedot vastaavat kemikaalien osalta pääasiallisesti lupahakemuksen täyttöohjeen kohtia 11 ja 17. Niissä edellytetään, että lupahakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeelliset tiedot käytettävissä olevista raaka-aineista, kemikaaleista ja muista tuotantoon käytettävistä aineista sekä toiminnan päästöjen laadusta ja määrästä veteen, ilmaan ja maaperään.

Tämä liitelomake on yksi vaihtoehto esittää tiedot käytetyistä kemikaaleista lupahakemuksessa. Vastaavat tiedot voi liittää hakemukseen myös muulla tavoin tuotettuna.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 169/2000) 19 §:n mukaan lupaviranomaisen on lupapäätöksen ratkaisuosassa esitettävä ympäristönsuojeluasetuksen liitteen 2 mukaisia aineita ja yhdisteitä koskevat päästömääräykset, jos niitä voi päästä ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua haitallisia ympäristövaikutuksia. Mainittu liite 2 sisältää yksittäisten aineiden lisäksi hyvin laajoja aineryhmiä. Kemikaalien huomioiminen lupapäätöksessä asetuksen vaatimalla tavalla edellyttää, että toiminnassa käytettävistä aineista tunnistetaan ympäristön kannalta oleelliset kemikaalit ja arvioidaan, voiko niiden päästöistä aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tämä edellyttää kemikaalikohtaisia tietoja.

Ympäristölupahakemuksen kohdassa 24 ympäristöön pääsevien kemikaalien osalta arvioidaan, aiheuttaako päästö vaikutuksia ympäristöön. Arviointi voidaan tehdä vertaamalla päästöissä olevaa aineen pitoisuustasoa haitattomaan pitoisuustasoon. Päästömäärä voidaan mitata tai päästöissä olevaa ja edelleen ympäristön joutuvaa pitoisuustasoa voidaan arvioida laskennallisesti.

Haitaton pitoisuustaso ympäristössä voidaan arvioida käytössä olevien ympäristölaatum normien (käytettävissä vesipuitteidirektiivin (2000/60/EY) yhteisötason ja kansallisille prioriteettiaineille sekä eräille ilman epäpuhtauksille), aineen ympäristöluokituksen, kemikaalien riskinarvion tai muussa yhteydessä asetettujen haitattomien pitoisuustasojen perusteella. Jos haitatonta pitoisuutta ei ole määritetty muussa yhteydessä, voidaan se arvioida ekotoksisuustestien perusteella.

Kemikaalitietoa käytetään lupahakemuksessa hyväksi myös parhaan käyttökelpoisen tekniikan arvioinnissa, erityisesti arvioitaessa mahdollisuuksia valita käyttöön haitattomampia aineita.

Kemikaaleja koskevia tietoja on sisällytettävä myös seuraaviin ympäristölupahakemuksen kohtiin:

- 14 Ympäristöriskit, onnettomuudet ja häiriötilanteet
- 18 Päästöjen vähentämistä ja puhdistamista koskevat toimet
- 25 Tarkkailu ja raportointi.

On huomattava, että YSA 36 §:n mukaan luvassa on annettava määräykset vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavien teollisuusjätevesien asianmukaisen esikäsittelyn varmistamiseksi. Lupahakemukseseen on siis sisällytettävä myös tiedot kemikaaleista, jotka johdetaan jätevesien mukana vesihuoltolaitoksen viemäriin.

Lupahakemuksessa on oleellista myös esittää riittävät tiedot kaukokulkeutuvista aineista (YSA 19 § 1 mom. kohta 4). Tarkkailua suunniteltaessa (YSA 9 § 2 mom. kohta 12 ja YSA 19 § 1 mom. kohta 6) on huolehdittava, että käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailut kattavat riittävässä määrin myös kemikaalit.

KEMIKAALITAU LUKKO, OSA A

Luettelo laitoksella käytetyistä, valmistetuista tai varastoitavista kemikaaleista (YSA 9 § 2 mom. kohta 2, YSA liitteet 1 ja 2)

A-osan luettelossa ilmoitetaan seuraavat tiedot kemikaaleista:

- A1 Kemikaalin tai valmisteen (seoksen) nimi tai kauppanimi
- A2 Valmisteen koostumus käyttöturvallisuustiedotteen mukaan (kukin aine omalle riville)
- A3 Yksittäisten aineiden osuus valmisteessa (%)
- A4 Aineen CAS-numero (löytyy mm. käyttöturvallisuustiedotteesta)
- A5 Aineen vaarallisuusluokitus ja vaaraa osoittavat lausekkeet
- A6 Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä ilmoitetaan höyrynpaine¹
- A7 Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä ilmoitetaan kiehumispiste
- A8 Suurin kemikaalin tai valmisteen määrä (t, m³), joka voi olla prosessilaitteissa ja varastotiloissa)
- A9 Valmisteen keskimääräinen käyttömäärä vuodessa (t/a, m³/a)
- A10 Käyttökohde ja käyttötarkoitus. Käyttökohteessa voidaan viitata lupahakemuksen kohdan 27.3 prosessikaavioon tai mainita missä osaprosessissa kemikaalia käytetään. Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä ilmoitetaan aina myös käyttötarkoitus (pesuliuotin, maalin ohennin tms.)

Kemikaaliluettelossa tulee ottaa huomioon prosesseissa raaka- tai apuaineina käytettävät kemikaalit, pesuaineet, liuottimet, limantorjunta-aineet ja muut biosidit, kunnossapidossa ja raaka- ja jäteveden käsittelyssä käytetyt aineet yms. Lisäksi luetellaan prosesseissa syntyvät lopputuotteet ja tunnistetut välituotteet. Polttoaineita ei tässä yhteydessä käsitellä kemikaaleina. Pelkkiä laboratoriokemikaaleja pieninä määrinä ja hygieniatuotteita ei myöskään tarvitse ilmoittaa. Muut raaka-aineet kuin kemikaalit ilmoitetaan varsinaisen lupahakemuslomakkeen kohdassa 11.

Mikäli toiminnassa käytetään useita käyttötavaltaan, ominaisuuksiltaan ja ympäristövaikutuksiltaan samankaltaisia kemikaaleja (esim. eriväriset pigmentit) voi näiden esittämisestä ryhmänä sopia lupaviranomaisen kanssa.

¹ Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävästä toiminnasta (YSA 1 § 1 momentin kohdat 6 a–c) on erikseen ilmoitettava myös haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaiskäyttö (t/a) ja tuotteisiin sitoutuva osuus kokonaiskäyttömäärästä. Jos toiminta on YSA 1 § 1 momentin kohdan 6 c) mukaista, on raaka-aineista ja kemikaaleista ilmoitettava orgaanisten liuottimien kokonaiskulutus (t/a) ja -käyttö valtioneuvoston asetuksen 435/2001 mukaisesti.

KEMIKAALITAUUKKO, OSA B

Kemikaalien päätyminen tuotteisiin tai ympäristöön

Taulukon B-osassa kuvataan, mihin käytetty tai prosessissa muodostunut aine tai valmiste päätyy. Arviot esitetään osuuksina (%) aineiden, valmisteiden tai tarvittaessa valmisteen aineosien päätymisestä:

- B1 Tuotteeseen (myös esim. kemiallisesti tai fysikaalisesti sitoutumalla)
- B2 Vesiin jäteveden käsittelyn jälkeen tai sade- tai jäähdytysvesien mukana; tai yleisen vesi huoltolaitoksen viemäriin
- B3 Ilmaan puhdistinlaitteen tai kohdepoistojen/yleisilmanvaihdon kautta
- B4 Kiinteisiin jätteisiin, mukaan lukien jätevesilietteet ja ilmanpuhdistuksen sakat
- B5 Reagoi prosessissa (tai hajoaa jätevedenpuhdistuksessa) kokonaan muiksi aineiksi, tähän kohtaan voi merkitä myös muita tietoja aineen päätymisestä.

Mikäli toiminnassa käytettyjen kemikaalien ominaisuudet ovat sellaiset, ettei B-osan täyttö kaikille kemikaaleille ole tarpeen, voidaan tarkastelu rajata niihin pilaantumisen vaaraa aiheuttaviin kemikaaleihin, jotka on määritelty YSA:n liitteessä 2. Taulukon B-osa täytetään silloin kaikille niille aineille (tai aineita sisältäville valmisteille),

- jotka on mainittu ympäristöluvassa huomioitavien kemikaalien listalla (YSA:n liite 2)
- joita koskee kansallinen tai yhteisötason rajoitus
- jotka on luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi varoitusmerkillä N, R52–53 tai R53, tai karsinogeeniseksi, mutageeniseksi tai reproduktiotoksiseksi (cat 1 tai 2) tai esim. käyttöturvallisuustiedotteesta käy ilmi muu tieto aineen haitallisuudesta tai
- jotka muista kuin yllämainituista syistä saattavat aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Mikäli hakija käyttää muita kemikaalien tunnistamis- ja valintaperusteita, on perusteet ja käytetty valintamenettely kuvattava hakemuksessa.

Prosessissa tarkoituksettomasti muodostuneet aineet, kuten polyaromaattiset hiilivedyt ja polyklooratut dioksiinit on otettava huomioon lupahakemuksen kohdassa 17.